

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

I. KAISER:

Veliki in mali.

Demokratizem je prvi pogoj in temelj bodoče socialistične družbe. On je tisti, ki daje vsem enake pravice in ki vsem nalaga enake dolžnosti. Socialistična družba ne pozna »boljših« in »slabših«, ne pozna »pametnih« in »neumnih«.

Za tako družbo se bori socializem v vseh svojih organizacijah.

Kapitalizem je zmagal radi ljudske nezavednosti in radi nje izkorišča tudi najširše ljudske mase. Prva in najvažnejša naloga naših organizacij je torej, da proletarijat vzbujajo in duševno zrevolucionirajo. Pri tem pa moramo najstrožje paziti, da ne napravimo taktičnih pogrškov, ki bi vzbujale v delavstvu sum, da naše delo ni iskreno in v skladu z našim programom. Najstrožje se moramo varovati kompromisov, posebno pa takšnih, ki se sklepajo v času kakršnihkoli volitev. Pa najsi bodo takšni kompromisi še tako idealno zamišljeni in naj stremijo tudi samo za tem, da dobimo v državi ali občini kar največje zastopstvo, vendar so takšni kompromisi in zveze gnile in blatijo program. Socializem ne dopušča te taktike. Nihče ne bo prenegal lopova s pomočjo — lopovov. »Proletariatova volja je, da se združi,« pravijo razni delavski Mesije. In res združuje proletarijat z demagogijo. Združujejo ga zato, da dobijo mandate in zasedajo stolčke. Ne gre jim pri tem za to, da bo zmagal proletarijat, temveč da bodo zmagali sami. Proletarijat se bo združil, čim se ne bo več pustil voditi za nos vsakemu, ki bi prišel in kričal: »Le vkup, le vkup, uboga gmaina.« Obvarovati moramo torej načelo, čisto,

jasno določeno smer in na tem temelju in na čistem programu bomo združevali proletarijat. Pri zelenih mizah se proletarijat ne da združiti.

»Enotna fronta« je najčistejši izraz demagogije, pokazala nam je, kako slepo sledi proletarijat političnim špekulantom.

Ljudstvo bega danes sem, jutri tja in išče pomoči danes tukaj, jutri tam, a nikjer je ne najde. In ne bo je našlo, dokler ne bo začelo misliti z lastnimi možgani. Tako je v politiki.

Pa tudi v strokovnih organizacijah ni mnogo boljše. Večkrat smo že poudarjali, da delujejo brez smeri, da so le mezdnje organizacije. In to poudarjamo danes ponovno. Borijo se le za izboljšanje mezd, socialno izboljšanje pa jim je podrejen namen. Moralo pa bi biti ravno obratno. Ministrstvo za socialno politiko izdaja naredbe in pravilnike, vlada izdaja zakone, ki so skrajno reakcionarni. Vsi protestni shodi te reakcije ne bodo odpravili, pa čeprav protestira proti njim dvajset tisoč ljudi. Naše akcije ne pomenijo ničesar, če ne damo proletariatu dobre socialistične izobrazbe, da se bo v tovarni znalo boriti proti reakcionarnim naredbam.

V strokovnih organizacijah imamo »velike« in »male« ljudi. Veliki so oni, ki vodijo proletarijat, ki snujejo akcije in kujejo načrte. »Mali« ljudje pa so člani, ki capljajo za »velikimi« in ki ne vedo kaj se sklepa pri zelenih mizah in v raznih odborih. In če bi »veliki« sklenili sodelovanje z enotno fronto, morajo člani capljati za njimi, ker si ne vedo drugače pomagati.

Naše strokovne organizacije so priključene Amsterdamu in so torej sociali-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

stične. Program Amsterdamske strokovne internacionale je za nas vsa politika, kolikor je potrebujemo v strokovnih organizacijah. In če bi naše organizacije delale bolj po tem programu, ki ne vsebuje samo mezdnih točk, in če bi po tem programu proletarijat vzgajale, ne bi prišlo nikdar do tega, da se v naših organizacijah poraja misel, ki stremi za združitev v »enotno fronto«. »Mali« niso krivi, da ne vedo, kaj je amsterdamska smer. »Velikim« pa manjka v dejanjih trdno določene smeri.

»Veliki ljudje« so skovali »enotno fronto« in zbegali proletarijat, le »veliki« ljudje kujejo kompromise, porivajo proletarijat danes na desno, jutri na levo. Ko se bo »enotna fronta« razbila, bodo pa ostali »mali« ljudje brez organizacije, izročeni na milost kapitalistom, »veliki« pa bodo mirno gledali, ker pri tem ne bodo ničesar izgubili.

Zato pa morajo naše strokovne organizacije amsterdamsko smer udelejevati in izpremeniti svoj idejni sistem. Obvarovati moramo organizacije čiste.

In če bo val »enotne fronte« v kakršnikoli obliki začel objemati tudi naše organizacije, tedaj bo naša dolžnost, da zdravo ločimo od gnilega. Članstvo naj odloči, ali bo sledilo demagogiji ali svojemu razumu.

Anketa o ureditvi delovnega časa.

V »Napreju« št. 46, z dne 28. februarja t. l. smo že enkrat povedali naše mnenje o anketi, ki se vrši od 26. febr. dalje v Belgradu. Hudi boji se vrše med kapitalisti in delavstvom. Debata o pra-

SPOMIN.

(Preprosta zgodbica.)

France je odslužil vojaška leta in se je smel vrniti domov.

Tečejo leta. Franceta so zopet pozvali na prigras.

Saj je pri tem izgubil samo tri delovne dni. Nekaj časa bo moral pač skromneje živeti, pa se bo izguba na služku spet popravila. Erar seveda ne more možakarju škode povrniti, ker bi to radi prevelikega števila prigrasov obvezancev domovino preveč stalo.

France spozna pridno dekle in jo poroči. Tudi otroke dobila.

Tedaj mora France na orožno vajo. Seveda vedo v Francetovi družini, kaj pomeni hraniti, in tako so si prihranili par sto kronic.

Cesarske vaje se vrše daleč proč od Francetove lepe slovenske domovine, nekje tam v laških Tiroljih.

Anka, Francetova draga ženka, pričakuje s koprnenjem moža, otroci očeta.

Končno, po dolgih tednih se je povrnil France domov. Težko bolan, sušičen, se je glasilo mnenje občinskega zdravnikarja.

Nekaj tednov nato; krasna jesen. Mraz pritiska bolj in bolj. Zapade prvi sneg in ob žvenkljanju majhnega mrtvaškega zvona in ob veselem plesu snežnih kosmičev pokopljejo tovariši Franceta v zmrazilo zemljo.

Par tednov pozneje je sledila Anka svojemu možu v črni grob.

Otroke so porazdelili med razne velegruntarje; saj so vendar dobre delovne moči in zelo poceni.

Seveda ni imela domovina niti najmanjše slutnje o tej družini, ki jo je baš ista domovina ubila.

Toda — stoj! — gospod župnik je pri pogrebu vendar našel par razumevaločih besed za junaka, ki je v službi domovine izgubil zdravje in srečo. »Molimo še en pobožen očenaš, če je ostal še kak greh nespokorjen in Gospod se bo

Francetove duše usmilil,« je dejal gospod župnik.

Par let pozneje. Isti župnik blagoslavlja vojaške, ki odhajajo na bojno polje, mlade in stare, in jih opominja, naj se za vero, dom in cesarja trdno postavijo in naj prav dostikrat pomolijo k Materi božji in različnim patronom za varstvo pred sovražnikovimi krogli.

1916. Najmlajši so pozvani in tudi Francetovi dečki med njimi. Na Vseh svetnikov dan prebere župnik imena dveh Francetovih sinov, ki sta kot junaka padla na braniku domovine. Par mesecev pozneje sledi Lukec, najmlajši sin svojima bratoma kot junak v grob. Kakor so tovariši pozneje pripovedovali, je bil od nadporočnika po pomoti v trebuh ustreljen.

Nekje je zadonelo »Bog ohrani!...«

In nekje v Galiciji počiva zadnji od Francetove usmrčene družine.

Kako je neki danes?

H. Ruedl.

vliniku za industrijo je končana in prešli so k debati delovnega časa pri obrtništvu. Dne 27. pr. m. popoldne se je vršila debata o prepovedi nočnega dela v pekarnah. Delodajalci so hoteli dokazati, da je v praksi nemogoče uvesti prepoved nočnega dela, delojemalci pa so nastopili za odpravo nočnega dela. Sklenjeno je bilo sestaviti komisijo dveh delojemalcev in dveh delodajalcev ter enega inšpektorja dela, ki bi naj strokovnjaško ugotovila ali je mogoča odprava nočnega dela ali ne. Kraj in način tega preiskovanja oziroma poizkusa bo določilo ministrstvo za socialno politiko samo. K zadnjemu nam je omeniti, da imamo brihtnih glav in v ministrstvu kakor tudi pri kapitalistih (pekovskih mojstrih) več nego odveč.

Ministrstvo za socialno politiko je lanskega leta približno meseca avgusta dalo ukaz vsem nadzorništvom dela, da izvrše samostojno poizkuse pri pekovskih mojstrih, o uspehih pa naj poročajo, na temelju česar bi se tudi ministrstvo za socialno politiko odločilo sestaviti načrt »naredbe o zabrani nočnega rada u pekarskim preduzečima«. Celjski nadzornik in mariborski sta ta nalog kar kratko opravila in dvomimo, če z vednostjo pomočnikov, a gotovo v sporazumu z mojstri. Ljubljanski nadzornik g. Mihor je čutil, da je stvar bolj važna in je določil komisionelno ugotovitev za dan 9. avgusta 1922 ob 1. ponoči pri ljubljanskem pekovskem mojstru Dolinarju. V komisiji sta bila član zadruge pekov in kolačnikov, pekovski mojster Dolinar, strokovnjak, pekovski pomočnik sođr. Leskošek Alojz iz Celja, zastopnik delavstva pa je bil strokovni tajnik sođr. Meznarič Ivo.

Dolinar je izjavil dobesedno: Komisija lahko gleda potek dela, toda dovolil pa ne bom, da bi komisija ugotovljala kvantiteto kruha ali celo popisovala potrošnje moke in drugo. Nadzornik se je temu uprl in opozoril Dolinarja, da ima nalog ugotoviti tehnično izvrševanje (ker je vezano z delovnim časom), na kakšen način se delo vrši ter ugotoviti sploh izdelovanje kruha in peciva. Sođr. Meznarič je želel podatkov, koliko porabi za enkratno peko peč drvi. Dolinar pravi, da si prepoveduje zahtevati takšne podatke. Ker je nadzornik uvidel, da se kapitalistični korenjak požvižga na ministrski ukaz in vso komisijo, je sestavil zapisnik, katerega pa Dolinar ni hotel podpisati. Ob 2. se je torej komisija brez uspeha razšla. Zapisnik je odšel v Belgrad k ministrstvu za socialno politiko in hudič ve, če si ni vanj kak diurnist zavil kruh za malico, ker gosp. Dolinarju se ni prav nič zgodilo. In danes, potem ko je ministrstvo za socialno politiko uvidelo, da s takšnimi in sličnimi komisijami nič ni, se je vnovič odločilo za sestavo podobne komisije. To smo povedali v ilustracijo, kako nas mojstri-podjetniki in ministrstvo za socialno politiko na prav lep način za nos vodi. Na sestavljeno komisijo ne polagamo nobene važnosti, ker je ministrstvo pustilo lanskega leta v isti zadevi pljuvati po svojih ukazih. Prišli smo do zaključka, da je oholost kapitalistov ista kakor vladina.

Še enkrat poudarjamo, da bo kapitalistični trinog v Belgradu samo utrudil že itak utrujene delavske zastopnike in potem odnesel zastavo.

Dr. Pless, Golia, Gregorič, potem znani Aleksander, zraven Dolinar in tutti quanti, že vedo, kaj jim je za dobrobit kapitalizma storiti. Namesto kruha je knuta!

Politične vesti.

+ **Anketa o ureditvi delovnega časa** je v sredo razpravljala o pravilniku glede odpiranja in zapiranja trgovin. Delojemalci so zahtevali, naj se določijo ure za vse kraje enotno, zastopniki trgovskih zbornic pa so zahtevali avtonomijo za trgovske organizacije, ki naj bi to vprašanje uredile po krajevnih potrebah. Krajevne potrebe bi bile potem gotovo povsod take, da bi škodovala nastavljenem.

+ **Taktika.** Šusteršič je »Slovenec« dokazal, da je dobival od avstro - ogrske vlade denarno podporo. »Slovenec« tega ni mogel utajiti, ker je bil Šusteršič sam tisti, ki je prinašal denarce z Dunaja. A maščevati se hoče vendar. Ker so porabili Šusteršičevo odkritje tudi samostojneži, poroča zdaj »Slovenec«, kako beračita te dni pri vladi v Belgradu Šusteršič in Pucelj za denarno podporo. — To je politika, kaj? Nekateri bivši sodrugi so hoteli vsiliti tako »taktiko« tudi naši stranki.

+ **Uvrstitev krajev v draginjske razrede** je izvršena z naredbo. Na Slovenskem so uvrščena vsa mesta in oni kraji, v katerih se nahajajo sedeži okrajnih glavarstev, v II. draginjski razred, vsi ostali kraji pa v III. Kakor znano, so prosile organizacije državnih nameščenec, naj bi se uvrstili v višji draginjski razred tudi obmejni kraji in pa kopališča. Vlada je ta predlog odbila. — Ostane torej samo še dvoje sredstev: ali voliti Nachtigala in Miho Korena, ali pa »enotno fronto«, da bo dosegel g. Fabjančič kak uspeh, ker zna tako imenitno upogibati kolena pred radikalskim ministrom.

+ **Radikalci** so začeli agitirati v Vojvodini z vestmi, da bo Pašić razveljavil volitve, če ne bo dobil večine. Prav tak proglas pripravljaja baje za Slovence Joža Nachtigal.

+ **Razmejitve** z Reko je napredovala tako daleč, da so nekateri naši in italijanski delegati celo že dospeli v Opatijo in se pozdravili.

+ **Konferenca o podržavljenju južne železnice** v Rimu napreduje zelo »povoljno«. Kljub protestom železničarjev bo južna železnica vendarle podržavljena. Italijani se ne upirajo posebno, ker teče po laškem ozemlju razmeroma kratka proga, posebno hudo pa bi zadelo podržavljenje Avstrije. Sicer državne železnice v Avstriji niso tako zapuščene kakor pri nas, hudo je to, da bi morala Avstrija za 700 km proge južne železnice plačati 11 milijonov zlatih kron odškodnine na leto in odkupiti od Italije strojni material južne železnice, kolikor se ga nahaja na laških progah. Avstrijskemu diplomatu Müller-Martiniu so prišli na sled, da se je dal odkupiti z obljubo, da bo postal generalni ravnatelj avstrijskih prog južne železnice, če sprejme Avstriji stavljene pogoje. Pravzaprav nič čudnega, skoraj pri vseh barantijah za zeleno mizo se dogajajo take stvari. Kdor se pa bori proti diplomaciji, ga proglasijo za »slabega taktika«. Radi tega nas različni tudisocialisti baš zadnje dni tako napadajo.

+ **Meniška morala.** Dunajska »Arbeiter Zeitung« poroča, da bodo avstrijski škofje v pastirskem pismu, ki izide v kratkem, razen o Fox-trotih, shymmijih, tangih in drugih plesih, povzdignili svoj glas tudi proti skupnim izletom in športnim potovanjem otrok obeh spolov. To pa zato, ker je predvsem socialistična mladinska organizacija »Kinderfreunde« ona, ki si je na tem polju pridobiti nešteto zaslug. Po mnenju gospodov s kriv-

ni komanderskimi palicami so take prireditve, ki se vršijo vedno pod dobrim nadzorstvom, brezprimerno ogroženje javne morale in strup za mlada srca. — Da pa životari tisoče in tisoče otrok obojega spola s stariši v strašnih luknjah brez zraka in svetlobe, na kupu kakor živina v hlevih, tega pobožne kute ne vidi in tudi njihova velenemška-klerikalna avstrijska vlada se ne da od tega raniti v svojih pretenkih moralnih čutilih. Kakor je, tako je Bog ustvaril in vse je v redu. Še to je v redu, da vtika jo katoliški mogotci millarde, ki so namenjene zidanju novih hiš, v svoj nenasitni žep. Fej, Ignaciji Lojoli!

+ **Angleško časopisje** je začelo zadnje dni ljuto borbo proti Francozom radi zasedbe Poruhrja. Bonar Law pa je v angleški zbornici vrgel Francozom na glavo očitek, da kršijo mirovne pogodbe. Francozi namreč upajo, da bodo zmagali, Angleži pa se hoje za svoj delež na plenu. — To je moderno kapitalistično »sočutje« za zatirano Nemčijo.

+ **Ameriške Zedinjene države** so odklonile udeležbo pri mednarodnem mirovnem razsodišču v Haagu. Predsednik Harding pa je naročil ameriškim poslanikom v Evropi, naj poizvedujejo, če bi bilo mogoče ustanoviti novo zvezo držav, ki naj bi preprečila vsak oborožen spopad in izvedla razorožitve. — Lep, a v današnji družbi neizvedljiv načrt.

+ **Japonska** je eno izmed središč esperantskega gibanja. V zadnjem mesecu so tam otvorili 15 novih močnih tečajev. — Koncem meseca marca se bo vršila v Benetkah velika mednarodna konferenca za uvedbo esperanta v trgovino. — V Zedinjenih državah že obstoja velika trgovinska družba, ki se poslužuje samo tega jezika.

Dnevne vesti.

Prof. Favaj. Tistim, ki čitajo »Volksstimme« in se čudijo, kako more »socialistični« list tako pisati in kako nizka je morala delavstva, da operira s takimi lažmi, ter kam da so zašli Mariborčani, še posebno vsem tistim, ki so bili navzoči 25. februarja na shodih v Sv. Lovrencu na Poh., v Guštanju ali v Dravogradu, vsem tem je treba povedati, da »Volksstimme« ne urejajo ne delavci ne Mariborčani, ampak profesor Ivan Favaj iz Ljubljane. — Da pa krivda ni samo v demagogiji, temveč tudi v duševni revščini, dokazuje neumna nedoslednost, s katero hoče ubiti »Naprej«: enkrat trdi, da bo »Naprej« skrahiral, ker nima denarja, drugič pa mu očita korupcijo, da ga vlada in kapitalisti podkupujejo z velikanskimi svotami denarja. Prvo je namenjeno koritarjem, češ, zapustite to ladjo, potaplja se, drugo pa poštenim proletarcem, ki vedo, da je korupcija kriva sedanjega nereda. Čitajo pa oboji in si oboji mislijo, da bo treba najti, kaj je prav, prvo ali drugo. Da bo treba to najti za »Naprej« in za »Volksstimme« ter za vse druge liste, da pa to ne bo mogoče drugače, nego če vsi pokažejo svoje račune. Pametni ljudje, ki o tem premišlujejo, so rekli, da bo najboljšje, če uvedemo progresivni davek, ker bomo potem za vse vedeli, koliko zaslužijo, tudi za Favaja. V Sv. Lovrencu na shodu so tudi tako rekli in še Favajev prijatelj se je čudil, zakaj je Favaj proti temu. Tako se bodo čudili vsi in ko bodo mariborski delavci spoznali, zakaj je njih organizacija sklenila postaviti se proti progresivnemu davku, takrat ne bo več nikakih nespo- razumljenj med nami.

Nov list.

Socializem se čudovito širi na Slovenskem. Stranka izdaja svoj dnevnik »Naprej« in tednik »Ljudski glas«, ki ga je z dnevnikom združila. Mariborčani pod Golouhovim in Favajevim vodstvom izdajajo »Volksstimme« in »Enakost«. Kocmurjevci svojo »Zarjo«, razen tega imajo svoj tisk pri nas tudi krščanski in narodni socialci in tudi g. Žerjav izdaja tednik za »liberalne« socialiste — tako da so že skoro vsi Slovenci postali socialisti. Tudi komunisti, ki so dve leti pisali in kričali proti socializmu kakor da ni večjega zla nego socializem, so se zdaj zaradi poslanskih mandatov združili z najhujšimi ministerialističnimi socialpatrioti okoli »Zarje« in ustanovili »Socialistično stranko delovnega ljudstva« — vse, prav vse je že socialistično.

Vendar so se še našli ljudje, ki mislijo, da ima slovenski narod še premalo socialističnega tiska in so zato ustanovili zopet nov tednik »Rdeči prapor«. Podpisan je pod njim Joža Golmajer, za njim pa stoji dr. Korun, ki ni mogel kot poslanec naše stranke in ugleden odvjetnik spraviti skupaj prav nič denarja za strankin list, pač pa ga ima zdaj dovolj za svoj list — kakor g. Golouh ni imel denarja za poslanski strankin davek, zdaj pa ga ima za volilno reklamo! Razlika je le v tem, da dela eden res za svoj mandat, drugi pa proti stranki, ki mu mandata ni hotela več dati... Razen Golmajerja se je javno priznal k novemu separatističnemu tedniku samo Filip Uratnik, menda iz jeze, ker smo preveč odkritosrčni. V listu čutimo pač še tudi druge roke, pa njih glava je zaenkrat še toliko pametna, da rokam ni pustila, da bi se podpisale. Tudi organizacija ni še nobena podpisana. Za lastnika je podpisan »Konzorcij«. Novih idej pravijo da ne bodo prinašali, strinjajo se popolnoma z našimi, samo nekatere osebe so jim na poti. Zato imenujejo svoj boj idejen, nas pa zmerjajo, ker smo »osebni«. Mi smo pa vendar iztaknili že v prvi številki novo idejo in sicer v članku »Kaj hočemo?« Tam pišejo nepodpisane roke (ki so zdaj pisale za izvrševanje sklepov) takole: »Odložili smo se za to, da se ne pokorimo! Kadar pride čas za to, je revolucija dolžnost!« Korunov puč imenujejo revolucijo! Štiripresna deteljica dela revolucijo v socialistični stranki, baje zato, da bo stranka bolj velika! Namesto da bi šla organizirati neorganizirani proletarijat, pošilja separatistični tisk našim organiziranim sodrugom!

Načelstvu bo predložen nov predlog za nagrade za odgovore na novo vprašanje: »Kateri socializem je boljši, Žerjavov ali Korunov?«

Za hlapce proti »hlapcem«.

Dobro je, če so v naši stranki organizirani tudi direktorji. Pravilnik imamo tak, da se nam jih ni treba bati — njih inteligentnost in njih prispevki nam pa lahko mnogo pomagajo.

Toda kaj naj porečemo, če zaradi takega direktorja ne marajo vstopiti v stranko njegovi hlapci in delavci? Goto vo se bomo vprašali: Ali je boljše iti z direktorjem ali z delavci? Ali bomo prej zmagali z denarjem enega direktorja ali z delovanjem mnogih delavcev?

Odgovor na to je za naše čitatelje popolnoma jase. V takem slučaju ne maramo niti ravnatelja, ki nam s svojo inteligentnostjo res pomaga in ki res plačuje prispevke po progresivni razpredelnici, zahtevali bi, naj se pobota s svojimi delavci — Kaj še, da bi ga marali, če zlorablja svojo inteligentnost proti starniki in če niti progresivnega davka neče

plačevati! Tak direktor po pravilniku sploh ne more biti član naše stranke, in če hoče po sili ostati v stranki, in če se izdaja za socialista, dela to samo zato, da delavci še nadalje ne bi hoteli v stranko, ker ve, da bi bilo kmalu konec njegovega komodnega direktorstva, če bi vstopili. Kajti vsaj v stranki bi njegovi hlapci in delavci spoznali, da direktor in njegova mala družina ne potrebuje sedemkrat toliko plače, kakor je ima hlapec in njegova velika družina, dovolj bi mu bilo, če zasluži za dve družini. Če je posebno sposoben in delaven in če nosi posebno odgovornost, bi mu morebiti priznali tudi trikratno plačo, nikar pa ne sedemkratne. Direktor, ki to ve, seveda nikdar ne bo tako neroden, da bi pomagal znižati si svojo plačo od sedemkratne na trikratno, nasprotno, delal bo proti temu! Če bo spoznal, da zaradi njega delavci ne marajo vstopiti v stranko, bo po sili hotel še nadalje ostati v stranki in bo povsod govoril o svojem »socializmu«, za hrbtom bo pa delal proti konsolidaciji stranke na vso moč.

Kdor takega direktorja brani, ali kdor brani ljudi, ki so takemu direktorju podobni, čeprav niso direktorji, ta je bodisi zaslepljen in nezaveden, bodisi z obljubami ali s koriti podkupljen. Če bo naša stranka za takega takega ravnatelja manjša, in če bodo zaradi njega odšli še trije njegovi nezavedni ali podkupljeni hlapci, nam ne bo prav nič žal.

Žal bi nam bilo le za resnične hlapce in dekle, za resnične delavce in delavke, za resnične sluga in poduradnike, kajti za te, za prave proletarce, je naša stranka ustanovljena. Ti pa naši stranki ne bodo zaupali, dokler bodo razni direktorji govorili po svetu, da so tudi socialisti. Vsi tisti, ki si žele velike stranke, naj si to zapomnijo in naj verjamejo, da je velikost naše stranke odvisna od njene čistosti.

Ne bojimo se, da bi te besede odbijale od nas inteligenco, ki je krvavo potrebujemo. Inteligenca, ki čita naš list vedno, bo te besede dobro razumela, vsaj tista, ki ima samo enkratno plačo. Poskrbi naj, da se navadijo na resne (čeprav grenke) misli tudi drugi inteligentni proletarci!

G. Anton Kristan se je naselil zopet stalno v Ljubljani. Po poročilu »Jutra« bo prevzel vodstvo demokratske »Slovenske banke« v Ljubljani.

Delavci! kuopite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloda na drobno in debelo. Ljubljana. Breg 20.

S samim zabavljanjem se ne ustanovi nobena organizacija. Brez organizacije se ne opravi nobena velika reč. Pozitivno delo je važnejše od zabavljanja. To naj razmišljajo tisti, ki mislijo, da je z zabavljanjem vse opravljeno.

Šport.

Jugoslovenski zimskosportski savez odpoveduje radi neugodnega vremena sankaske in smuško-skakalno tekmo, določeni na 4. marca t. l. v Bohinju.

Dopisi.

Trbovlje. V nedeljo, 25. februarja se je vršilo v Trbovliah v prostorih gospe Ane Forte ob 9. dopoldne redno zborovanje delegatov II. rudarske skupine s sle-

dečim dnevnim redom: 1. odobritev predloženega proračuna za leto 1923; 2. odobritev računa in premoženjske bilance za leto 1922; 3. poročilo dosedanjega delovanja II. rudarske skupine; 4. razmotrivanje zakona o zaščiti delavstva; 5. določitev volilne komisije, katera ima nalogo, da izvede na temelju zakona o zaščiti delavstva nove volitve; 6. prosti predlogi. Kr. Okrožni rudarski urad v Celju je z aktom šte. 892 dne 19. februarja sklicateljem sledeče pisal: V vabilu k občnemu zboru delegatov II. rudarske skupine, ki se ima vršiti dne 25. februarja 1923 v Trbovli, je pod točko 5. dnevnega reda navedeno: Določitev volilne komisije, katera ima nalogo, da izvede na temelju zakona o zaščiti delavstva nove volitve. Ker se ta točka dnevnega reda ne strinja s § 2. zakona od 14. avgusta 1896, šte. 156 drž. zakonika, navedeno v svrhu rudarske zadrage, se v smislu § 40. istega zakona odstavi navedena točka 5. dnevnega reda. Za točno izpolnitev tega odloka je predsednik II. rudarske skupine osebno odgovoren. — Predsednik Lipold I. r. — Občni zbor se prične ob 10. dopoldne. Predsednik otvori zborovanje, pozdravi g. svetnika, zastopnika rudarskega urada in delegate, prečita imena in konstatira sklepčnost. Nato preide na dnevni red. Delegati zahtevajo spremembo dnevnega reda, točko 2. na prvo mesto, točko 3. na drugo mesto. Po končani razpravi o prvih dveh točkah predlaga sođr. Ferdinand Valenčak spremembo dnevnega reda tako, da se vzame 4. točka na 3. mesto in 3. na četrto. G. rudarski svetnik je zahteval posebno utemeljitev za spremembo, kar pa je sođrug Valenčak utemeljil s tem, da je zakon o zaščiti delavstva polnoveljavnen, se je pričelo razpravljati o zakonu. Prečitale so se glavne točke in soglasno sprejele. Soglasno pa se je odklonila točka o proračunu za leto 1923. Sklenilo se je, da se II. rudarska skupina razpusti, od preostale vsote, bi se na predlog Valenčaka vzel en del za izvršitev novih volitev delavskih zaupnikov po zakonu o zaščiti delavstva, ostala vsota naj se porabi za podpore upokoencev, zapuščenim ubogim rudarskim rodbinam, za podpore v dolgih boleznih rudarjev ali njih svojcem. Pri občnem zboru je padlo precej očitkov, da gospodje pri revirnem uradu ne storijo svoje dolžnosti napram delavstvu, da so vsi predlogi in zahteve brezuspešne, da so tudi kazni previsoke in da se od strani revirnega urada sploh vse visoke kazni dovolijo, katere predlaga podjetje, ne da bi delavstvo vprašalo, ali se strinja z višjimi kaznimi ali ne. Stavili so se še nekateri predlogi nato se je zbor zaključil. Po končanem zboru so delegati sklenili, da se po vseh rudarskih revirjih izvršijo volitve po novem zakonu v najkrajšem času. Po vseh krajih se bodo vršili sestanki, sestavile se bodo zaupniške kandidatne liste: vsaka organizacija postavi svojo kandidatno listo, ker se voli po organizacijah. — Priporočati je treba delavskim organizacijam, da si izberejo najboljše ljudi, da bodo izpolnjevali svojo dolžnost, ne pa da bodo samo nosili imena zaupnikov. Treba je pogledati, kdo kaj razume, ne pa drugače. Kdor veliko govori, nič ne stori. Oblube je lahko delati, pa nič napraviti. Seveda je treba dobrih organizacij, potem bo tudi zaupnikom mogoče delati, ker le v organizaciji je moč. Če je organizacija dobra ali ne, se podjetnik lahko prepriča, če govori z zaupnikom in

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

»Kdo je tista dama?« je vprašal France trdo.

Hugon Granitch se je zgrozil. Tega ni pričakoval od be-
dastega kmeta.

»Kaj misliš s tem vprašanjem?« je odvrnil zmeden.

»Mislim tole: Ali je dama vaša soproga, ali je soproga
koga drugega? To hočem vedeti.«»Ti prokleti — — —!« Dalje ni mogel. Beseda mu je za-
stala v grlu.Kremen se je previdno umaknil par stopinj, toda poguma
ni izgubil.»Poznam vas, gospod Granitch — in vem, kaj delate!
Nikar si ne mislite, da boste koga potegnili.«»Kaj vruga tebe briga, kaj jaz delam?« Zopet je prenehal
in France je slišal njegovo težko sopenje; gotovo se je skušal
premagati. »Poslušaj, dobri človek,« je nadaljeval mirneje,
»nocoj imaš priliko, da zaslužiš lepo vsoto denarja —.«»Ne maram vašega denarja! Nočem se dotakniti denarja,
ki je krvav! Vaš denar je umazan in krvav, slišite!?«»Moj Bog, kdaj sem ti storil kaj slabega, da tako go-
voriš?«»Kaj ste mi storili slabega, haha! Delal sem v tovarni
Empire in bil sem z drugimi vred v stavki za svoje pravice,
vi ste me pa preklinjali kakor psa. Policijo ste najeli in dali
ste me zapreti in policaj je razbil nos Divjemu Vilčetu in de-
set dni sem bil v ječi po nedolžnem in — —«

»O, tako, tako!«

»Da, tako je bilo! — Ali vse to me ne bi toliko bolelo, če
bi ne bilo zaradi granat, ki jih dela vaš stari za ubijanje ljudi
v Evropi, medtem ko vi zapravljate krvav denar s popiva-
njem šampanjca in z gledališkimi igralkami ter odvajate dru-
gim žene!«

»Ti — — —!«

Hugon je izustil gnusno kletvico in skočil proti Kremenu,
toda oni je bil pripravljen in je hitro skočil z mostovža na tla
in izginil v temi. Hugon je tekel nekaj časa za njim, ali ker
ni poznal kraja, je kmalu videl, da je sam.France je skakal čez luže v temi in bežal po blatnem
potu misleč, da mu je mladi Granitch za petami. V tistem hipu
se je zabliskalo na bližnjem ovinku in proti njemu je pridiral
velik avtomobil, ki se je ustavil tik njega.

»Halo vi!« je zagrmelo iz avtomobila.

»Halo vi!« je odgovoril France in stopil v žarek svetlobe,
tako da so ga videli. Oddahnil se je, ker je bil prepričan, da
je zdaj varen pred svojim preganjalcem.»Tam v jarku leži avtomobil. Ali vam je znano, kdo je bil
v avtomobilu?«se po tem tudi ravna. Le vsi na delo za
organizacijo, pa bo položaj kmalu boljši.**Dravograd.** Delavec nam piše: V
tovarni Goll so vsi delavci in delavke or-
ganizirane v socialistični organizaciji, to-
rej v krajevni skupini Dravograd. Ker je
pa gospod Goll klerikalnega mišljenja,
nas vse skupaj grozno preganja in tudi
noče priznati naših izvoljenih zaupnikov.
Odpustil je med drugim delavko Mino
Krajinčevno, ki je bila nepretrgano 17 let
pri njem v službi in je tam zapustila svo-
jo najboljšo moč. Zdaj na starost pa jo je
vrge na cesto, češ, ker je bila pri nas or-
ganizirana. Isto tako se je zgodilo s Te-
rezijo Slavkovo, ki je tudi bila 10 let pri
njem, nato je sprejel novo delavko v
službo in zahteval od nje, da ne sme sto-
piti v udečo organizacijo. Dosegli smo
šurni delavnik, pa smo se bridko preva-
rili, ker nam je g. Goll za dve uri manj
plačal. Pozimi je imel spet dobiček, kerje bil kratek dan. In zdaj nas zopet sili,
da bi delali 10 ur ter trdi, da je zakon za
10urni delavnik. Še en slučaj: Bil sem
stalno sprejet v službo. Sem že dve leti
v službi, a zdaj, ko je zvedel, da sem za-
upnik organizacije, me je kar brez vsega
nadaljnega odpustil, na moje mesto pa je
sprejel tujega državljanca, nemškega Av-
strijca, ki mu bo delal 10 ur na dan. Ali
ni za takšne izbruhe surove klerikalne je-
ze pri inšpekciji dela nobene pomoči?
(Op. ur.: Skušali bomo v tej zadevi na-
praviti, kar se bo dalo. Dosti upanja pa
nimamo, saj veš, sodrug, iz lastne prak-
se marsikaj o tem, kakšni vetrovi, de-
lavcem nenaklonjeni, vejejo v nadzorni-
štvih dela in pri oblastih sploh. Najboljša
pomoč bi bilo delavstvo samo, a kje so
še danes njegove organizacije! Da, če bi
bilo povsod tako zavedno, kakor je tam
gori pri vas! Nekaj bi morda tudi še po-
magalo: Pošljite nam natančnejše podatkeo tistem nemškoavstrijskem delavcu, ki
dela svojim tovarišem doma sramoto,
našim delavcem pa zavoljo bornega kru-
ha kruh odjeda. Poskrbeli bomo tudi zanj
v Avstriji.)**UTRINEK.**Današnje delavstvo dvomi. Iz dvo-
ma se rodi spoznanje, iz spoznanja pre-
pričanje in iz prepričanja delo. Zato je
današnje delavstvo na pravi poti k delu
za socializem. Ker nekoč v delavskem
gibanju ni bilo tega, je bilo to gibanje
kakor stavba na pesku in se je moralo
zrušiti. Danes ga zidamo na nepremakljivi-
ve temelje dvomov in spoznanj in dela
iz prepričanja, ki se rodi iz dvomov. Po
veliki boleznici pride veliko zdravje.Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ)

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Vsak, kdor hoče vsaj de-
lomo poznati socializem in
biti socialist, naj čita knjigo
»Socializem in vera«.Naroča se pri tainištvu
SSJ, Ljubljana, poštni pre-
dal 168, in stane lepo in
trdno vezana 9 Din. bro-
--- širana pa 7 Din. ---

BERNSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Svila, čipke
modni nakit!

po zmernih cenah pri

A. ŠINKOVIĆ nasl'
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.